

В. „Народно Съзнание“ из-  
лиза единъжъ въ недѣлята—  
въ Сѣбота.

Цѣната му е:  
За година . . . . . лева 6.  
„ 6 мѣсеца . . . . . „ 3.  
„ 3 „ . . . . . „ 2.

Единъ брой 15 стотинки.

# НАРОДНО СЪЗНАНИЕ

ПОЛИТИЧЕСКО-КНИЖОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ.

Статии и дописки се по-  
проваждатъ до редакционния  
комитетъ на вѣст. „Народно  
Съзнание“, а пари и поръч-  
ки до отговорникътъ.

За частни обявления се пла-  
ща по 15 ст. на рѣдъ за всѣ-  
ко първо печатане и по 10  
ст. за всѣко послѣдующе.

Неплатени писма не се при-  
ематъ.

Ръкописи назадъ не се по-  
вращатъ.

ГОД. I

ШУМЕНЪ, 28 МАЙ 1888 Г.

БРОЙ 44.

## ОТЪ АДМИНИСТРАЦИЯТА.

Още шестъ броя, и „Народ. Съзна-  
ние“ приключва първата си годишни-  
на. Отъ 1100 абонати, които имаме,  
едва ли до сега 400 сж си запла-  
тили абонамента. По тая причина  
ний сме задължнѣли на печатаря  
твърдѣ много.

Нашитѣ абонати, вѣрваме, не ще  
желаятъ щото дружеството „Народ.  
Съзнание“ да бѣде турено въ безис-  
ходно положение и да не може да  
продължава издаването на вѣстни-  
кътъ и прѣзъ втората година. Бор-  
бата, която дружеството води, не е  
борба за частни ползи, но за общото  
добро; за туй, молимъ да се поддър-  
жа вѣстникътъ ни и въ бѣдѣ.

Най главната поддръжка, която не-  
платившитѣ до сега абонати могатъ да  
дадѣтъ на дружеството, е да побързатъ  
и внесѣтъ незабавно абонаментътъ  
си. Ний нѣмаме никакви субсидии и  
не можемъ даромъ да разнасяме вѣ-  
стникъ.

Увѣрени сме, че ще бѣде обрнѣ-  
то внимание на молбата ни.

Шуменъ. 27 Май 1888 год.

Отъ нѣколко врѣме насамъ, Софийски-  
тѣ вѣстници се занимаватъ съ недоразу-  
мѣнията, които владѣли мѣжду члѣнове-  
тѣ на днѣшния кабинетъ. Ний не искаме  
до сега да говоримъ по тоя въпросъ, като  
бѣхме напълно убѣдени, че мѣжду мини-  
стритѣ има връзки, (ний не можемъ да  
ги откриемъ при днѣшнитѣ обстоятелства),  
които не ще допустѣтъ работата до раз-  
ривъ и до искарването всичко на пазаря.

Види се, спрѣчкването да е доста го-  
лѣмо и не за нѣкои въпроси по вътрѣш-  
ното управление на страната, защото не  
можемъ да правимъ никаква разлика въ  
началата мѣжду тѣй нарѣченитѣ консер-  
вативни и либерални елементи, тѣй като  
и единтѣ и другитѣ иматъ за принципъ  
задръжанieto си на властѣта чрѣзъ все-  
възможни срѣдства; по работата трѣбва  
да бѣде за нѣкои въпроси по вънѣшната  
политика. Ний не можемъ да не по-  
вѣрваме и това, че дѣлото на многоза-  
служившия майоръ Поповъ е смѣсено въ  
тия заплитания и то само, като претекстъ.

В. „Свобода“ иска да ни увѣри, че  
всички тия слухове сж били празна ра-  
бота, че мѣжду министритѣ владѣла пъл-  
на солидарностъ, че всичко е било само  
една интрига на опозицията. На увѣре-  
нията на тоя официозенъ органъ ний не  
даваме никаква важностъ, защото знаемъ,  
че патентованитѣ му редактори се боятъ  
всѣкога отъ истината и сж най-способни

да я изопачаватъ. Ний по-вече вѣра да-  
ваме на другитѣ български вѣстници, но  
не и на „Свобода“, който е пята на на-  
шата журналистика и който е органъ не  
за разпространяването на свѣтливитѣ лъ-  
чи на свободата, но който има за цѣль  
подъ това хубаво име да разпространява  
мракъ и политически развратъ.

За сжществуването на тия недоразу-  
мѣния мѣжду министритѣ, ний можемъ да  
правимъ заключения отъ послѣднитѣ съ-  
бития у насъ. Отиванieto на Стамбулова  
въ Търново, оставянieto за управляющъ  
министерството на вътрѣшнитѣ дѣла, ми-  
нистра на просвѣщенieto, Живкова, а не  
другъ отъ консервативния елементъ на  
Министерството, заплитнитѣ по осжждане-  
то на Майоръ Поповъ, пжтуването на Кня-  
за въ Южна-България безъ министра прѣ-  
зидента, пжтуването на гоститѣ мѣжду  
Търново, Русчукъ, Варна (и това не ни  
отърва да го кажемъ, защото не е въз-  
можно да имаме автентиченъ документъ за  
доказателство прѣдъ сѣдѣтъ) и пр. и пр.  
ни правятъ да вѣрваме не само за сж-  
ществуването на недоразумѣнията, но и  
още нѣщо по-друго, което вече не мири-  
ше на юмъ, но на австрийска еврейщи-  
на . . . . .

Но, да оставимъ на страна причинитѣ  
на това недоразумѣние, а да видимъ, как-  
ви могатъ да бѣдѣтъ послѣдствитѣ отъ  
тѣхъ за бѣдѣнето на нашата държавица  
и да ли ний можемъ да очакваме отъ тия  
послѣдствия нѣщо добро, нѣщо спасител-  
но за страната.

Послѣдствието отъ тия недоразумѣния  
може да бѣде надмощieto или на консер-  
вативния елементъ, или на русѣ либе-  
ралния. И що добро за народа отъ това?  
Билъ Стамбуловъ премиеръ или Начевичъ,  
положението на държавата ни си остава  
все тѣй несносно, работитѣ все тѣй за-  
плетени и бѣдѣнето ни изложено на рискъ.  
Съ оставянieto на властъ на който и да  
е елементъ отъ днѣшния кабинетъ ний не  
виждаме никаква гаранция, че правата и  
свободитѣ на гражданитѣ ще дѣбѣтъ за-  
четени, че ще се трѣгне по пжтѣтъ, кой-  
то ще ни изведе отъ кризата, въ която  
се намираме отъ двѣ години насамъ. На-  
родътъ сж еднакъ око глѣда и га един-  
тѣ, и на другитѣ. Нито единтѣ могатъ  
да иматъ довѣрието на народътъ, нито  
другитѣ; тѣ сж вече добрѣ прѣпоръча-  
ли съ минжлитѣ и настоящитѣ сѣ дѣла.

Може би съ това да се иска едно утих-  
ване на развѣдуванитѣ духове въ стра-  
ната. Но да видимъ, народътъ да ли ще  
се полѣже съ това и да ли ще почне да  
вѣрва, че се е трѣгнѣло, ужъ, въ правия  
пжтъ? Ний не вѣрваме. Народътъ се дос-  
та патѣгли и за напрѣдъ не ще се вда-

ва въ подобни хитри комбинации, съ кои-  
то се мѣрка да бѣде поусладенъ . . . .

Народътъ иска едно чисто патриотичес-  
ко правителство, въ което да влѣзѣтъ най-  
честнитѣ дѣйци отъ водителитѣ на бол-  
шинството, които да дадѣтъ такѣвъ по-  
тикъ на вътрѣшната и вънѣшна политика,  
който ще има за послѣдствие умиряване-  
то на развѣдуванитѣ духове въ стра-  
ната съ зачитанieto правата и свободитѣ  
на гражданитѣ и помиряването ни съ  
всичкитѣ европейски държави, нѣщо безъ  
което не е възможно да се излѣзе отъ  
днѣшната ужасна криза.

Такѣво е желанието на народътъ и ний  
не можемъ да се самооболщаваме, че отъ  
вземанieto на ржцѣ управлението отъ кой-  
то и да е елементъ на днѣшния кабинетъ,  
ще може да послѣдва нѣщо добро за Бъл-  
гария, освѣнъ за лицата, които искатъ  
въ мжтна вода риба да ловятъ. . .

## ОБЩЪ ПРЕГЛѣДЪ.

По мѣжду Руссия и Германия напос-  
лѣдне врѣме се водятъ такива заплитни,  
щото човѣкъ мжчно може да отгадае  
какви сж сжщинскитѣ отношения на двѣ-  
тѣ държави и до кадѣ ще ги завлече су-  
трѣ вълпата на политическитѣ случайно-  
сти. Германскитѣ вѣстници, които иматъ  
тяжестъ прѣдъ общественното мнѣние въ  
страната, сж отворили цѣла финансова вой-  
на съ Руссия. Тѣ настояватъ, щото, за  
въ интереса на Германия, трѣбвало пра-  
вителството да вземе сериозни мѣрки за  
пълното прѣмахване на рускитѣ книж-  
ни пари и други цѣнни книжа изъ гра-  
ницитѣ на Германия и да се наложе го-  
лѣмо мпто на рускитѣ храни. Първото  
си желание тѣ оправдаватъ съ нуждата  
да се освободятъ голѣмитѣ търговски кон-  
тори отъ рускитѣ книжни пари, а вто-  
рото,—съ цѣль да се подобряло положе-  
нието на германския земледѣлецъ.

Противъ тия статии, разумѣва се и  
рускитѣ вѣстници дигнахъ врѣва, като  
обвиняватъ Германия, като виновница на  
всички европейски заплитни и изсказватъ  
желание, щото и руското правителство  
да вземе мѣрки за ограничението на гер-  
манската вносна търговия въ Руссия.

Отъ друга страна виенския печатъ ис-  
казва неудоволствие по напълно приятел-  
ския и прѣдпазливъ характеръ мѣжду Бер-  
линъ и Петербургъ. Работата излиза, че  
всичкитѣ членове на руското посолство  
въ Берлинъ сж получили знакове за от-  
личие. Даже прѣди нѣколко врѣме гер-  
манския канцлеръ, Бисмаркъ, се е изра-  
зилъ, че вѣстникарската борба мѣжду Рус-  
сия и Германия нѣматъ нищо общо съ  
възглѣдоветѣ на двѣтѣ правителства.

Въ Австрия работата е свършено друга; там се готвят схватки за война: офицерите изучават Руския езикъ, приготвят карти на пограничните мѣста съ Русия, разпрѣдѣлили и указали сж вече маршрутите; съ една рѣчь—липсва само приказъ да потѣгли войската. Даже на послѣдне врѣме германски военни инженери сж отишли въ Австрия, да прѣгледатъ пограничните съ Русия крѣпости. Прѣдъ тия Австрийски приготовления руските вѣстници изказватъ негодование, не за военните приготовления на Австрия, но за нейните *мирни* завоевания на Балканския полуостровъ: сключването на желѣзните ѝ пѣтица съ тия на Турция и България.

Въ Франция още се продължаватъ вълненията на буланжистите. Борбата на партията е достигнала до тамъ, щото сж захвърлили на страна държавните си интереси. Слухове се прѣскаятъ даже за изгонването на Буланже изъ прѣдѣлите на Франция. В. „Goulois“ съобщава, че министерския съветъ ужъ е прѣдставилъ на президента Карно за подписване на единъ декретъ, съ силата на който Буланже, „при извѣстни условия“, да може да бѣде изпуденъ изъ Франция, като *президентъ*. Тия вѣтрѣшни бъркотии въ Франция не ъ даватъ възможностъ да се занимаватъ по-сериозно съ нѣкои свои външни заплитии.

Въ Англия дѣсь за дѣсь вѣчката грижа е обрѣжта въ прѣоброзуването на армията и флотътъ, които се оказали въ неудовлетворително състояние. Извѣстията за новите постѣпки на Русия въ сѣднѣ Азия сж принудили английското правителство да вземе мѣрки за мобилизация на два армейски корпуса. Изобщо положението на работите въ Авганистанъ прави Англия да взема прѣдварителни мѣрки.

Отношенията мѣжду Австро-Унгария и Черна-Гора взематъ остъръ характеръ. Бѣженци изъ Херцеговина сж били въоръжавани въ Черна-Гора и се вращали изново въ отечеството си да развѣлнуватъ страната. Австрийското правителство прави отговорно Черно-Горското, въ случай, че послѣдното дава и за напредъ свобода

денъ пропускъ на херцеговинските емигранти прѣзъ границите си.

Въ Съединените американски държави се е почнала вече избирателната „президентска“ борба. Прѣзъ мѣсецъ Юний ще бѣдѣтъ събрани прѣдварителните конвенции. Говори се, че сегашния прѣзидентъ нѣмалъ надѣжда за сполука, но г. Бленъ.

Въ Бразилия е вече одобренъ и отъ сената законопроектътъ за освобождаването на робите безъ въѣкакви условия. Само Бразилия бѣше останала държавата, гдѣто позорното робство да бѣде озаконено. Дѣсь и въ тая държава робството се дига.

### ДУБНИЧКИТЕ ДРАМИ

Господине Редакторе!

Благоволете да укажете гостоприемство въ колоните на уваж. ви листъ на настоящето, въ което ще опиша вкратцѣ живота на македонците, живущи тукъ, нарѣчени арамни, тѣхното пѣбѣвание отъ Македония, засѣляването имъ тукъ, дѣйствиата имъ отъ 1878 год. насамъ и послѣдните дѣйствия и тѣглила до сега. Въ плаганието на тия нѣща азъ ще бѣда беспристрастенъ и ще изложа всичко, до колкото можахъ да науча и до колкото зная. Може би това плагание и да ми докара неприятности, нѣ въѣка истина често има тия сѣтливии.

Въ градътъ на Македонците арамни живѣятъ около 150 фамилии въ жалката нарѣчена Бешикъ, на южната частъ на градътъ; тѣ живѣятъ доста бѣдно, защото тѣхните имоти сж останали въ Македония; прѣхранватъ се или отъ земледѣлие или отъ търговията или пакъ ходятъ да скитатъ изъ Македония по планините Пиринъ, Кресна и др. Тѣ иматъ сжичите обичаи и нѣрави, които сж имали въ Македония; синаи сж си дори и пѣсните и говорятъ; разпознаватъ се доста и при това сж много отъбѣстители и юнаци.

Въ 1878 г. когато русите навлѣзохъ въ Джумая, тѣ бѣха се организирали въ чети, и дигнахъ така нарѣченото Кресненско въстание, което за въѣкога ще остане записано въ историята на Македония. По главните войводи въ това въстание сж били: Стоянъ Войвода, Златко, отъ Мелничко, който е скиталъ въ Македония отъ 1876 г. Чурулетъ Манолъ, Ив. Атанасовъ и др. Цѣлата на това въстание е била да произвѣдѣтъ въстание въ Македония и да накаратъ съ това Европа да даде на Макед. прѣдвидените въ Берлинскитъ договоръ правдини. Тѣ сж били тамъ разпрѣснати по 20—30 души. Кресненското въстание се е продължавало отъ октомври 78 год. до Февр.—до сключването на мирътъ.

си можа да се похваля, че се схмнихъ за чистиятъ космъ на старецътъ, когато той за послѣденъ пѣтъ дойде при насъ. „Но тѣзи сж толкозъ дѣбни бѣлѣжки, щото почти малко кусурятъ книгата и се отнасятъ само до личността на автора.

Излишни и почти еднообразни описания на мѣстата сж срѣщатъ въ края на книгата, когато г. З. Стояновъ описва своето осамотено лутание слѣдъ убиването на Бенковски до прѣдаването му отъ българи. Тѣзи описания сж могли да се изхвърлятъ, защото много похубави други описания има въ книгата макаръ и за други мѣстности. На читателя дотѣгватъ еднообразните картини и повтарянето имъ го уморява.

Мѣстото му е да спомѣнемъ, че отдѣлни нѣкои страници сж поразителни по хубостта си. Такива сж страниците, въ които сж описани мѣстата отъ Стара-Планина, въ които се крила четницата на Бенковски въ бѣгството ѝ, такива сж описанията на бурите въ Балкана и нощта на 8-й Май, когато снѣгътъ е заварилъ бунтовниците, скрити въ една дунка,

Слѣдъ оттегляването на русите, мнозина отъ Джумая и околността ѝ и Разлога напустнахъ кѣщите си, имуществата си и се за-сѣлихъ тукъ; докарахъ си семействата и отново подъ ръководството на тогавашното управление съставиха нова чета, която да нахлуе въ Македония. Тогавъ дадохъ на войводата Ив. Атанасовъ знаме, тѣкарства, печатъ; направили му прошение до Европ. консули въ Солунъ, събрали му 60 лири и тои съ 40 души нахлу къмъ Пиринъ, безъ да е правилъ тамъ каквито и да било зулузлудии. Зная, че това прошение било дадено въ рѣцѣта на консулите и тѣ отговорили въ с. Лопово, но не зная тоя отговоръ. Тѣ се върнахъ и до 82 се продължавахъ тия ходения. Въ въстанието тѣ раздадохъ нѣколко оружия на кресненските бунтовници, нападнахъ на връхъ байрама турците въ Джумаята въ с. Осиково и се върнахъ тукъ. Тѣхните чети сж достигали до Доспатъ, Морово и Бѣласица.

Прѣзъ 83—4. тѣ сж отивали, изгаряли сж нѣкои турци, зпмали сж пари и сж се връщали спокойно безъ да имъ каже нѣкой нѣщо.

Прѣзъ 85 въ сѣрб. бѣл. война тѣ напуснахъ семействата си, държахъ цѣлъ единъ флаиъ, сражавахъ се юнашки, безъ да сж вършили бевобразия, сж исклучение на Петковската чета, които бѣха сбирани отъ черната джамия. Тѣ се върнахъ съ надѣжда че правителството ще ги назначи нѣкадѣ на работа, за да се прѣхранятъ. На семействата имъ прѣзъ войната сж дали по 50 гр. и брашно.

Прѣзъ 1886 г. минахъ отъ тѣхъ много малко, не сж направили тогава нищо и слѣдъ като се върнахъ правителството не ги никакъ закахъ. Благоевъ, който бѣше тогава началникъ, имъ събра парите, но слѣдъ нѣколко врѣме по заповѣдъ на началството си, имъ ги върна пакъ.

Прѣзъ 1887 г. положението на работите у насъ бѣше лошо; много очаквахъ свършването на кризата и дохожданието на князъ. Нѣколко отъ Македонците искахъ до минахъ прѣзъ Мартъ; но окръжното на Паница, за-лѣганията и увѣренията, че до 1 май ще ни дойде князъ, че тѣхъ до тогава ще ги назначатъ стражари, ги задържа до 4 май. Въ едно събрание, което имахъ съ около 40 души, само 3—4 пиени пеказаха желание да минахъ.

Още прѣзъ Априлий властѣта почна да ги интерприва, като се схмняваше въ тѣхното минаване. Тѣ, като считаха себе си прави, избѣгахъ отъ интерприваните мѣста. Въ началото на Май полицията нападна кѣщите имъ, за да ги улови и затвори; тя ги дигна отъ лѣглата и ги интерприва; подпалени отъ това нѣщо минахъ границата и ония, които нѣмахахъ никакъ намѣрение да минахъ. Къмъ 10-й Май за нѣкои отъ тѣхъ бѣха дошли назначения за стражари. Казватъ, че старшията Ст. Поповъ казалъ на нѣкои отъ тѣхъ, че ако не минахъ, ще ги затворятъ.

Отъ около 60 души, които сж минали, 10—12 д. бѣха се съединили въ Рил. План. съ

### ПОДЛИСТНИКЪ.

(Продължение отъ брой 43-й).

Другъ единъ недостатъкъ, за който сж ни говорили и нѣкои читатели и които може да се нарѣче авторска слабостъ, е честото при-даване значение на своето азъ, което отъ скромностъ и за избѣгване подозрѣние въ самохвалство би трѣбвало да се туря повече въ сѣнка. Ето нѣкои примѣри: на стр. 92 пише „мий рѣшихме тайно по мѣжду си, само двама съ Бенковски“; на 218 стр. се разправя какъ съзаклятиците отъ четата, прѣди да турятъ въ изпълнение рѣшението си (да убиятъ г-жа Йонка) „дошлага се до менъ“; на стр. 290, когато прѣдателя Дядо Вжля Мечката е водилъ къмъ мостчето за да прѣдаде четницата, и когато никой се не сѣщалъ, че ще има прѣдательство, г. Зах. Стояновъ говори: „само азъ си отворихъ устата да обрѣна вниманието на другарите си, че мостътъ е направенъ новъ; сжщо на стр. 299 за сжщото прѣдательство: „За да не кажъ голѣма дума, но азъ за себе

такива сж описанията на гладуването, бѣдствията, обезкуражаването на четата и прѣдаването ѝ отъ дѣда Вжля Мечката. Отъ тѣзи описания на Балканската природа се вижда колко е хубава България, колко незадирени природни красоти крий въ себе си Стара-Планина.

Нарѣдъ съ чудните примѣри отъ рѣшителностъ и самопожертвование, каквито се забѣляватъ въ дѣлата на разбунтуваните Панагюрици и на нѣкои отъ възстаналите селени, каквото примѣрътъ съ 60 годишния старецъ и жената отъ с. Каменница, които сами запалили своите кѣщи, като се убѣдили, че пагарянето на селото имъ е въ полза на възстанението, срѣщатъ се и примѣри отъ най-грозно прѣдательство, извършено отъ българи доброволно и за получаване аферимъ отъ турците; подобни прѣдательства сж извършени отъ дѣда Вжля Мечката и отъ Троевските колибари. Г. Зах. Стояновъ говори въ книгата си че „не познава ни одного бунтовника, който да не е издаденъ отъ българи.

Въобще г. З. Стояновъ е описалъ подробно

извѣстия Касжровъ. Въ това си мнѣние тѣ изгорили единъ бей и пзвалили отъ амбаря единъ попъ, (а не отъ църква), съ цѣль да си отгьятъ нему, защото въ Кресненското въстание тоя попъ прѣдалъ на черкезитѣ въ кжщата си 22 души, като ги опилъ. Тѣ взели отъ него само 70 лири, а не 370.

Сждата година въ началото на есенята тѣ искаха да се върнатъ, но ги угрожаваше за-творъ.

Когато Райновъ бѣше тукъ управителъ, ставахъ нѣколко събрания, за да се размисли срѣдство за прѣкръпяване на тѣхното мнѣние. Тия записки и рѣшения сж у него. Азъ го моля да ги обнародва.

По увѣрението на Райнова че пѣма какво да имъ се направи и за да остане Касжровъ изолиранъ, азъ убѣждавахъ женитѣ имъ да имъ кажатъ да си дойдатъ. Дойдоха около 25—30 души, отъ които горний старши Поповъ е вималъ рушветъ. Тоя рушветъ е събранъ по лира по двѣ, Старшият се даде отъ Райнова подъ сждъ. Положението на работата е таково, щото въ тия рушвети, сжмиваме се, е намѣсенъ и окол. началникъ Върбановъ. Осемъ души, отъ които е замено рушветъ, избѣгахъ отъ затвора и нито единъ отъ тѣхъ нѣма уловенъ. Показанията, които сж дали, Богъ да ги проети. Когато ги карали да ги затворятъ въ Кюстендилъ, тѣ казали: „на ли дадохме пари, че не ще ни закачатъ, тогава аано ни карате?“ Началника не отговорилъ нивдо. Слѣдъ затварянието на арамийтъ „25“ бѣше нѣщо обикновено.

Въ сждото врѣме, тукашното управление влѣве, види се, въ споразумѣние съ турското и Мелински каймаканинъ проводи нона и други пострадали отъ 6—7 г. напѣдъ, като имъ зель и пари, за да се оплачатъ отъ арамийтъ, разбира се, като ги научилъ какво да кажатъ. На тия пострадали макед. не имъ позволи полицията да си хванатъ, който адвокатъ искатъ: окол. нач., Върбановъ, докара отъ Габрово Бисмаджиева, за да ги зацѣпва и пригова да купуватъ единъ Чифликъ . . . . Окол. Нач. е зацѣпвалъ адвоката Падарева да се не събира съ пострадали македонци сжщо и да ги не зацѣпва той.

Показанията на затворниците сж земени съ такъвъ бой, при такива жестокости, щото когато единъ овчаръ който е още живъ и сакатъ, сж го горили съ гасъ по задницата, казали: „дайте да подпиша, че азъ сжмъ искалъ да убия княза, само ме оставете“! . . .

Защото азъ отъ начало още, когато узнахъ за тоя рушветъ, въстанахъ и противъ това, и ка искахъ да ме интернира и още, когато сж събирали отъ арамийтъ рушвети, той викалъ при себе си единъ арамий и му заржчалъ да се не събира съ мене и да ми не казва нищо. По сѣгнѣ окол. упра. събра отъ кжщата на всеки единъ затворникъ, каквито члмни нѣща имъ при, като; пари, прѣстени, нанизъ, а вчера имъ събра и добитциитѣ, за да ги продаде, така щото 30—40 сѣмѣйства съ по

нѣколко дѣца ще останатъ за напѣдъ просяци . . . .

Като прѣбровишъ годинитѣ отъ 79 до 1886 год. макед. сж мирували всѣкога и, като сж се връщали, не имъ сж казвали нищо. Научени така и отлкова врѣме, това лмъ ходение не можеше инакъ да се спрѣ, освѣтъ чрѣзъ единъ легаленъ начинъ. Правителството сбрка, като искаше съ единъ ударъ, да свали една стѣна, която е прѣтърпѣла сума години.

Азъ не искамъ на пѣлно да оправдавамъ макед. арамий. Тѣ сж вършили доста жестокости, но тѣ сж били прѣдизвикани, защото рѣдко ще намѣрите македонецъ, който да е избѣгалъ отъ татковината си непаклѣветенъ отъ своитѣ братя за комита на турцитѣ. И тѣ отгьщаватъ. Иматъ право на това.

Нѣколко прошения сж проведени до министритѣ, отъ страна на затворенитѣ арамий, нѣ тѣ останахъ „гласъ вопиющий въ пустини“. До сега нито сж ги сждали, нито може би ще ги сждятъ. Тѣ стоятъ вече година затворени незаконно. Трѣбваше сждилището да произнесе своето слово.

При строги закони за разбойничѣтъ не би никой вече отишелъ отъ тѣхъ въ Македония. Освѣтъ това тѣхнитѣ прѣстѣпления сж вършени вѣтъ отъ прѣдѣлитѣ на княжеството. Ако правителството мисли да ги прѣсели, ще направи една крушна погрѣшка, ако ги държи още затворени, ще накара 30—40 сѣмѣйства да ходятъ да просятъ и при това злото надали ще пристане. Нѣма друго, освѣтъ да се пустихъ подъ гаранция, и то като заложи всѣкой имуществата си и тая стара история да се остави на страна—било що било; инакъ, азъ познавамъ духътъ на макед. арамий; лопитѣ мѣрки не ги поправяватъ.

Съ дохожданието си тукъ отъ македония тѣ донесоха много запаяти и при това турскитѣ чети не смѣяха да дохождатъ въ Рилс. планини, защото се боитѣ отъ тѣхъ. Тия дни трима души се вържили отъ Сърбия и сж ги намѣрили скрити въ града. При това малви се, че ужъ имало нѣкои сега палѣзли пѣз планината и тукъ е повикана една рота. До колкото можатъ да науча, нѣмало никакви арамий.

Азъ твърдо вѣрвамъ, че ако се позволи на всички забѣгнали да се върнатъ и ако правителството пусти затворенитѣ подъ гаранция, работитѣ отъ само себе си ще влѣзатъ въ рѣдѣтъ си—инакъ нашата околия всѣкога ще бжде така, както и сега.

г. Дубница, 21 Априлъ 1888 г.

Д.

Отговорено писмо до Г-на Захарий Стояновъ, патентованъ самозванъ патриотъ, живущъ въ г. Руссе.

Бай Захарий!

Слухъ се прѣснѣло понавредъ изъ България, вашата патентована мушпа, че даже и въ послѣдната колиба на мушпата (Да проща-

вашъ!) та и у нашето село се разчуло, отъ гдѣто и ние чухме, че Вие сте окачили нѣщо на шею, е! такова, дѣло го казватъ „ордено“, което азъ незная какво нѣщо е; при всичко, че чувамъ го носили и се давало на онѣзи, които сж ходили на бой срѣщу неприятелѣтъ на отечеството: билъ той сѣрбинъ и пр. Билъ сжмъ и азъ противъ неприятелѣтъ, дѣйстви-валъ сжмъ при Драгоманъ, Царибродъ, Пиротъ и пр. а не сжмъ получилъ не на шею, но нито на гърди; нѣ както сжмъ го виждалъ на гърдитѣ на другаритѣ си прочетохъ, че пише: „Благодарното отечество на своитѣ синове“, а пакъ за васъ сжмъ чувалъ, че Вий сте патриотъ само на парата, та възможно е да сте получили и нѣщо повече отъ медалъ, като: кръстъ, на когото кой знае какво е писано за вашитѣ нечуванъ и небивалъ патриотизмъ, който продавате много скъпо и прѣскъпо и то само около палатитѣ на голѣмитѣ хора, а не съ отворени гърди срѣщу неприятелѣтъ на България. Пишемъ ли, пишемъ, Бай Захарий! Вееей! Нецешъ тогова, оногова: тойзи прѣдатель, онзи торжаче, третий катеричка, четвъртий шарлатанинъ, петий сойка, шестий съ голѣмата глава (който трѣбва да го е оплаш-ла, че и сънъ не може да спи) и пр.; съ исклю-чение на тебе Медвеница и Свирча, всички сж нищо. Ехъ, Байно! три дни да останешъ от-вѣтъ голѣмата капия, Русинъ не, нѣ и Кп-таецъ ще станешъ. Лопитѣ, за тѣбѣ, язици казватъ: че ти си бѣгалъ въ Влашко и си се крилъ въ куминѣтъ и на готово си се вра-щалъ въ България (мушпата Ви), само да пеу-вашъ и хулишъ, които не ти съчувствуватъ. Помпишъ ли Байно, че си пеувалъ всѣкога въ България и то най-личнитѣ и виднитѣ лица, отъ което се разбира, че нѣма те тебѣ, нѣма и България: демекъ, „йокъ чифликъ, йокъ Асанъ“—„Варъ чифликъ, варъ Асанъ“ казва-ше ти въ „Свободата“ си; но не се договѣж-дашъ, че само за тебъ се отнасятъ тия думи, т. е. съ думитѣ си, казани въ Свобода: „йокъ чифликъ, йокъ Асанъ и обратното, ти казвашъ, че като нѣма за тебъ нѣщичко, нѣма България, а като има за тебъ нѣщичко има и България. За тебѣ бѣха лоши: Цанковъ, послѣ Караве-вовъ и Стамболовъ, и най-послѣ Радославовъ, вчерашния твой съмишленикъ и пр. Помпишъ ли статитѣ и антрефилетата си въ „Незави-симость“ и другитѣ издаваеми отъ тебѣ вѣс-тници? Кого несте пеували и нападали съ най-безобразни пеувни и клѣвети и то само зашто си билъ отвѣтъ голѣмата капия. Знаешъ ли въ „Независимость“ какъ не си пеувалъ Стам-болова, а днесъ що да видишъ! За тебѣ той е свѣтецъ. Забрави ли, че до онзи-депъ зацѣп-чаваше и хвалеше Радославова, а сега за тебе той е най-лошии и върлия прѣдатель, а пакъ то зашто било, пуштината му, бай Захарий, за това, че сега Начовичъ и Стамболовъ ти да-ватъ повечко и та каратъ тѣй да пишешъ.

Каравелова нападале, че носялъ нѣщо на шею, а пакъ сега самъ ти го носилъ, поне-же Господъ не ходялъ съ бѣли гащи по за-мѣта. Сега именно сте накарали съ Свирча Господъ съвсѣмъ да се дигне. Стамболова ти нападале, а сега той та води и ти заповѣдва. Байно, трѣбва да разберешъ, че съ твойтъ пеу-ни и нападки си очернилъ много отъ нашитѣ патриоти и ти си който черпишъ Г-нъ Стам-лова, защото си спомогналъ да бжде и той съучастникъ на вашитѣ пеувни и да накара чрѣзъ това всичката Българска интелегенция да се отцѣпи отъ него. Ако бѣше Радосла-вовъ и до сега министеръ и до сега щѣше да бжде за васъ, патентованитѣ, най добрия па-триотъ; но сега песту: „чифликъ йокъ и Асанъ йокъ“. Ехъ песту, че какъ не остана въ тѣзи мѣстни и осждни за България времена отвѣтъ голѣмата капия, че тогава да те повѣрваме, нѣ „знае Авраамъ, гдѣ конае корене“. Гладѣтъ, песту този гладъ, какво не направи: патри-оти, прѣдатели, изѣдници, черни души и пр. рубладжий, сопаджий всѣ отъ устата на патен-тованитѣ, само и само да не изгубятъ хлѣбѣтъ, а колкото за България, малко ти гори сѣрд-цето, което се узнава отъ това, че си се за-сѣдилъ въ Руссе, отдѣто удобно, лесно и ско-ро се бѣга прѣзъ границата. Отъ всички ва-ши нападания и удобрявания, азъ и моитѣ дру-

изоставя да го чакаме, както за 2-й. Успѣха на литературнитѣ му трудове трѣбва да го научи, че въ тѣхъ е неговото бждѣще, а не въ вѣс-тничарството, въ което той не може да бжде чуждъ отъ влияния, внушения и страсти. Съ трудоветѣ си той е въспроизвелъ ликоветѣ на най-славнитѣ възстанически дѣйци, като Лев-ски и Венковски, и най важнитѣ събития, прѣзъ които българитѣ сж се опитали да се отка-чатъ отъ робството. Тая му заслуга никой не може да зачерни. Съврѣменното му писание въ „Свобода“ не придава нищо къмъ заслугитѣ му, а само каия и черни името му, безъ да принася полза на високата идея — независи-мостта на България.

Севлиево, 4 Мартъ 1888 год.

П. П-въ.

и всестранно всичко, което служи за освѣтле-ние на събитията. Само една сжществена не-пѣлнота се съгдѣжда въ запискитѣ на г. З. Стоянова, а именно, гдѣто той е изоставилъ неописани случкитѣ въ Конпривница съ Каб-лешкова, които сж ускорили възстанието и въ Панагюрище. Желателно е, щото други оче-видци и съучастници да унищожатъ, ако има фактически грѣшки въ непѣлнотата въ книгата.

Всички пзброени горѣ недостатѣци ни най-малко не намаляватъ цѣната на прѣкрасния трудъ. Книгата на г. З. Стояновъ ще бжде оцѣнена отъ всички читатели, на които е дра-го да видятъ, че най-важитѣ събития прѣзъ 1876 г. сж схванати и описани отъ грижли-во и даровито лице, което е било очевидецъ и дѣецъ. Мнозина очевидци и дѣйци има, ко-ито знаятъ сжжитѣ лица и събития, но само г. З. Стояновъ е ималъ присърдцето и посто-явството да ги напише и ги набави отъ за-бравянието, на което за жалостъ сж изложени много други случки поради нашето нехайство и незагрижливост. Желателно е, щото г. Зах. Стояновъ да побърза съ 3-я томъ и да не ни

гари, защитници на България при Сливница, Драгоманъ и пр. които още нѣмаме ни бронзовъ медалъ на гърди, а ти кръстъ не шею, ви разбрахме, че не само Стамболова, Радославова, Каравелова, Начовича и пр. ще поддържате; но и Руския царъ Александъръ III, ако е министръ, и той ще е за тебе най-първи патриотъ, ако само ти два орденъ на шею и нѣщичко отъ запасния фондецъ. Разбрахме вече, че за тебе и другаря ти Свирча, на когото съмъ далъ единъ левъ, когато бѣше въ черната джамия, нѣма добръ човѣкъ въ България, разбрахме стига сте се пѣнили. За Васъ само министритѣ сж истински Българи. За Васъ парата е Богъ, а Стамболовъ царъ.

Горкитѣ войници безъ крака, безъ ржцѣ, безъ хлѣбъ останѣхъ, а за тѣхъ нищо, а бай Захарий окачилъ кръстъ на шею! Отъ гдѣ на кждѣ, нѣка ми разясни той, въ кой полкъ или волентирски легионъ бѣше войникъ или поне една шена вода да е прѣнесълъ полища. И ника ли вика, че страшенъ куршумъ ще му тѣглимъ, ама съ чужди ржцѣ и на чуждъ гърбъ и сто тояги сж малко, нѣ стига толкова.

Ахъ! забравихъ, истина ли е, че който мрази и необича васъ, и България не обичалъ, и Стамболова мразилъ? Бре! бре, бре пущината пакъ, че до гдѣ е достигналъ майсесъ Захарий, той и България да бждатъ отъ едно тѣло членове и едно безъ друго да не можатъ. Ами ако, недай Боже, умрѣши отъ плевритъ или апоплексия прѣди да кажешъ послѣднитѣ си наставления за България; О! О! О тѣжко и горко на България, нѣма Захарий, нѣма и България. Небой се небои, пмаже въ България, като васъ, съ хиляди, че даже и въ послѣдното село; нѣ само не сж: чифликъ варъ и Асанъ варъ, а сж хора истински, които глѣдатъ за доброто на мило то сѣ отечество България и сж готови да го защитаватъ отъ всѣки външенъ и вътрѣшенъ врагъ съ отворени гърди, а не като васъ само за парата. Освѣтъ това вне ямате дарница да се ползвате отъ обстоятелства; но не мислете, че сте съ тания около голѣмата каша. Нѣка единъ денъ останете отъвънъ, тогава ще видимъ патриоти ли сте, прѣдатели ли сте и пр. Вѣрвамъ сега и жени ще наричете прѣдатель, въ малко ще ма е грижа.

За сега толкова.

Една Драгоманска Катеричка.

с. Горско-Сливово, 17 Априлъ 1888 г.

## РАЗНИ

По време на патуванието отъ Руссе за Шуменъ и обратно отъ Варна за Руссе сж станали „нѣкои работи“, отъ които мнозина нагледно се увѣрили за нѣкакви си недоразумения мѣжду патриотитѣ на „Свобода“—либералнитѣ и консервативнитѣ „Спасители“ на България. Тия недоразумения тукъ се усѣтихъ, прѣди опозиционнитѣ вѣстници „Н. Права“ и „Т. Конституция“ да исковѣтъ, спорѣдъ „Свобода“, тоя мюзевирликъ.

Едно незаинтересувано въ нашитѣ работи лице, което било отъ близо очевидецъ на горѣпоменатитѣ „работи“ се произнесло, че Начевичъ, както се виждало, щѣлъ да вземе наскоро властта, и по поводъ на това попитало, кой отъ двамата, Стамболовъ или Начевичъ пматъ влияние надъ дневнитѣ патентовници изъ провинцията. Ако и запитаниятъ да отговорилъ, че до колкото той знае, Начевичъ нѣма свои хора изъ мѣжду дневнитѣ патентовници изъ провинцията, обаче запитвача си останѣлъ на убѣждението, че той Начевичъ, както се виждало, ще да е по-влиятеленъ.....и можалъ на скоро да вземе властта въ рѣцѣ. Знаковетѣ за недоразуменията биятъ въ очи, а „Свобода“ се напѣрга да крпе, и да нарича мюзевирликъ и интриганство пваждането имъ на явѣ.

Въ 13-ий брой на издавания се въ Русчукъ вѣстникъ, подъ редакцията на Телемакъ Х. Пеневъ, „Руссенскій Курьеръ“ има поместено едно антрефиле, въ което видиса (?) русенски гражданинъ се е заловилъ съ вѣстникътъ ни по поводъ напечатването на ад-

ресетъ, подаденъ на Княза въ време посѣщенето на градътъ ни.

Господинъ Телемакъ Х. Пеневъ казва, че Шуменцитѣ съ адресътъ си не искали нищо друго, а само падането на двѣтния кабинетъ и заждѣването му съ Радославова и че, въ такъвъ случай, по-добъръ е било да стоялъ двѣтния кабинетъ, защото Радославовъ пакъ щѣлъ да назначи Мантова за управителъ и послѣдния щѣлъ да затвори изново Господина Телемака въ зхндана и да го добръ налага.

Когато четохме това антрефиле, ний, да си кажемъ правичката, ни най-малко не ни се видѣ чудно, какъ може единъ журналистъ да лже най-безсѣвѣстно като измисля нѣща, които не сжществуватъ; защото знаеме много добръ господина редактора Телемака каква стока е и за какво може да бжде способенъ. Ний молимъ читателитѣ сѣда прочетѣтъ адресътъ до княза и интрефилето въ „Руссенскій Курьеръ“ и да видятъ да ли г. Телемакъ не е искалъ да скрие истината.

Колкото за инсинуацията му, че сме биле до скоро на властъ, че сме „колели и бѣсели най-милото (като какво?) за всѣки чувствителенъ българинъ (?); ний ще му съобщимъ, че никога не сме биле въ градътъ си на властъ за да колимъ и бѣсимъ, а сж били на властъ пакъ тия, които сж и днесъ и че нашата борба не е за властъ, защото, ако искахме властъ, стигаме да пишемъ въ вѣстника си за двѣтния кабинетъ добро, т. е. да казваме, че черното и калното е бѣло и чисто, и ний днесъ можахме да бѣсимъ и колимъ Телемака Х. Пенева. И Радославовъ да дойде на властъ, ний пакъ ще глѣдаме ясно на работитѣ и ако той се отклонява отъ правия пътъ, ще му бждемъ опозиция, както смеи на Стамболовия кабинетъ.

Въ брой 34 на вѣстника, на 3 стр. 1-й стълбъ, бѣше обнародвано по погрѣшка едно антрефиле, относително Ст.-Загор. Воененъ Сждъ, безъ да бжде съгласно Редакцията обявява, че нѣма нищо общо съ него. За то не се счита отговорна за съдържането му.

### Нашитѣ полицейски стражари.

Забѣлѣжено е, че управителитѣ и началницитѣ пматъ подъ тѣхното си расположение полицейскитѣ стражари за свои частни и домашни работи. Тоя обичай останѣ отъ военитѣ, които иматъ деняци. На послѣднѣ въ повечето градове и околнитѣ центрове началницитѣ задържатъ по цѣли дни въ кѣщата си млади, здрави и юначни стражари да имъ служатъ вмѣсто слуги. Защо тогава стана увеличение на платкитѣ имъ съ 50 %, когато началствущитѣ не сж въ състояние да си хванатъ слуга? Правителството за туй ли поддържа полицейски стражари да стоятъ въ кѣщата на Окржж. Управители и Началници и да вардятъ само женитѣ имъ, дѣцата и коткитѣ имъ? Нѣка отговаря въ „Свобода“.

В. „Напѣрдъ“, въ бр. 15—16, като говори по поводъ на една мѣтва заведение прѣговори мѣжду г. Цанкова и г. Каравелова, казва: „ако би имало да прави компромисъ съ нѣкого г. Цанковъ, туй би било съ г. Стамбулова, който прѣдставлява нѣкаква сила и има влияние (з. курсивътъ нашъ, Р.) на и отъ такъвъ компромисъ би се придобила фактическа полза за страната. По-надолг. Кжрджиевъ казва „и сме увѣрени, че тълкуваме мнѣнието на г. Цанкова и партизанитѣ му“ и пр.

Тия увѣрения и заключения г. Кжрджиевъ изказва, като е дълбоко увѣренъ че г. Цанковъ никога не щѣлъ да приеме да води прѣговори съ г. Каравелова и да влиза въ споразумѣния съ него. Г. Цанковъ и г. Стамбуловъ си приличатъ най-много по едно; тѣ сж способни да правятъ компромисъ и съ най-противнитѣ си врагове и съ хора отъ най-противоположни възглѣдове които съ всевъзможни сръдства сж позорили прѣди.

Въ 148-ий брой на патентованната „Свобо-

да“ е помѣстено едно антрефиле, ужъ извлечено отъ нѣкакво писмо изъ градътъ ни, че партията оюло „Народно Съзнание“ била съвършено отпаднала, че притърпила голѣмо фiasco на изборитѣ за общинскій съвѣтъ на 10-ий Апр. че „Народно Съзнание“ ималъ само 150 души абонати, че въ по-вечето градове хабери нѣмали за него, че щѣлъ скоро да прѣкрати издаването си и, най-послѣ, бившитѣ инспектори, испѣдени отъ високословѣсѣйтния Г. Живковъ, съвсемъ сж отпаднали и ги било срамъ да пазлятъ изъ улицитѣ и пр. и пр.

Ний неискане и да отговаряме на тия инсинуации на „Свобода“, но за да не влѣзѣтъ читателитѣ на вѣстникъ въ нѣкъ Шумненското окржжие въ заблуждения, ще пожертвуваме малко време да запущимъ устата на патентованнитѣ.

До колко е отпаднала партията на „Народно Съзнание“, можѣтъ най-добръ да засвидѣтствуватъ Захарий Стояновъ, С. Стамбуловъ и Начевичъ, тѣ дохождахъ въ градътъ ни заедно съ князѣтъ и си видѣхъ тримата и половината свои послѣдователи. По-добро увѣрение не е нужно....

За фиаско при третий пътъ извършенитѣ избори на 10-ий Априлий не ще говоримъ; въ 40—41 брой по „Н. Съзнание“ описахме какъ се извършихъ тия избори.

Самоутѣшаватъ се патентованитѣ български патриоти съ лъжитѣ си, че вѣстника ни ужъ не се получавалъ въ България и че ималъ само 150 абонати и че щѣлъ скоро да прѣкрати издаването си. Ний поканваме тия господа да отидѣтъ въ Софийската пощенска станция и да се научѣтъ, до колко броя се получаватъ само въ София; не ще сторятъ влѣ, понеже сж до толкова заинтересувани, да попитатъ и въ всичкитѣ градове изъ България по колко броя се получаватъ. Дѣйствително, ний нѣмаме толкова абонати, колкото пма въ „Свобода“, защото нашия вѣстникъ не се раздава даромъ изъ България, както послѣдния, тѣй като не можемъ и не искаме да се ползуваме отъ безусловния фондъ. Но все пакъ ний имаме по-вече отъ хляда абонати, повече отъ които сами сж изявиали желание да получаватъ вѣстникътъ ни.

Колкото за бившитѣ инспектори криво е съобщено отъ „Свобода“. Не тѣ, но трима и половината послѣдователи на дневния режимъ не смѣятъ да се покажѣтъ прѣдъ гражданитѣ и кога върватъ изъ улицитѣ, нѣматъ очи да поглѣдѣтъ съгражданитѣ си.

Можете, господа патентовани, да се самоутѣшавате колкото искате, като пущате каквито искате лъжи. „Народно Съзнание“ ще продължава да се издава и да се чете съ охота отъ българскитѣ граждани. а „Свобода“ ще се призира отъ всички и ще се раздава даромъ, за смѣтка на хазната, която опроставате. Не забравяйте, обаче, едно: ще дойде денъ, когато народа ще потърси смѣтка! Тогава ще си хоратиме пакъ...

Въ градътъ ни започнѣ да се издава подъ редакцията на г. В. Юрданова едно научнолитературно списание подъ название „Искра“. Първия брой пазѣе завчера и има слѣдующето съдържание:

Дьдо Трайко, разказъ.—Униженитѣ и огрбенитѣ, романъ отъ Т. М. Достоевски.—Въ какво се состои щастieto, отъ Левъ Н. Толстой.—Какъ сж обърнали въздуха въ течностъ, отъ Жмена.—Фотографията, отъ Л.—Истинския пътъ къмъ прогресътъ. За всестанитието на момичетата отъ сръдни въкъ насамъ, отъ С. И. Т.—По въпроса: какъ ще може учителя да вдѣхне на ученицитѣ си любовъ къмъ отечеството, отъ С. И. Т.—Критика, Записки по Българскитѣ въстания, отъ П. Певъ.—Народни умоговорения, песни отъ Шумненско.—Научни новости, свѣтението на насѣкомитѣ, — иллюзията и настоящето на мѣсецътъ, — кои сж причинитѣ, гдѣто слънцето и мѣсецътъ ни се виждатъ голѣми, кога сж на хоризонтътъ, — небесний елмазъ, — повреждането на зѣбитѣ. Разм. . . .

Прѣпорѣчваме го на читателитѣ си.